

23 Ιανουαρίου 2019

Αριθμ. Πρωτ.: 255198/3648/2019

Πληροφορίες:

Γραφείο κας Σαββίδη Ευανθίας

Βοηθού Συνηγόρου του Πολίτη

Κύκλος Σχέσεων Κράτους-Πολίτη

Τηλ. 2131306771 - 2131306663

Ειδική Επιστήμονας : Καραγεώργου Μαρία,

Τηλ. 2131306762

Προς Υπουργείο Εσωτερικών

Αξιότιμη κα Μαρίνα Χρυσοβελώνη

Υφυπουργό αρμόδια για θέματα Ισότητας των Φύλων

Π. Κανελλοπούλου 4 και Κατεχάκη, ΤΚ 10177

Θέμα: Κατάσχεση επιδόματος μητρότητας

Αξιότιμη κυρία Υπουργέ,

Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά το άρ. 103 § 9 του Συντάγματος και το ν.3094/2003, εξετάζει αναφορά της κας ***** σχετικά με τα θέματα της αρμοδιότητάς σας.

Ειδικότερα, η κα ***** στην αναφορά της διαμαρτύρεται διότι κατασχέθηκε από τον τραπεζικό λογαριασμό μισθοδοσίας, τον οποίον τηρεί σε πιστωτικό ίδρυμα, το ποσό των 800 ευρώ που αναλογεί στο επίδομα μητρότητας που έλαβε από τον ΕΦΚΑ, πρώην ΕΤΑΑ-ΤΣΜΕΔΕ. Όταν δε απευθύνθηκε στο πιστωτικό ίδρυμα και τους ενημέρωσε ότι το εν λόγω ποσό αποτελεί επίδομα μητρότητας, έλαβε την απάντηση ότι το εν λόγω επίδομα δεν ορίζεται ως ακατάσχετο, συνεπώς ορθώς κατασχέθηκε.

Ο Συνήγορος του Πολίτη, ως Ανεξάρτητη Αρχή επιφορτισμένη με την διαμεσολάβηση μεταξύ πολιτών και δημοσίων υπηρεσιών, με σκοπό την επίλυση τυχόν διαφορών, αλλά και με τον έλεγχο της νομιμότητας των ενεργειών της διοίκησης, βάσει των διατάξεων του ν. 3094/2003, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, θα ήθελε να σας γνωρίσει τα ακόλουθα:

Α) Ο ΣτΠ από την αρχή της λειτουργίας του το 1998 ασχολήθηκε με θέματα ισότητας των φύλων, στο πλαίσιο της γενικής ελεγκτικής και διαμεσολαβητικής του αρμοδιότητας και έχει συνεισφέρει σημαντικά στην απαλοιφή των διακρίσεων λόγω φύλου και στην ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών. Με την ιδιότητά του αυτή, κατέβαλε μακρές προσπάθειες για την θεσμοθέτηση αλλά και την εφαρμογή του επιδόματος μητρότητας των γυναικών ελευθέρων επαγγελματιών με την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2010/41 με τον νόμο 4097/2012. Στην αιτιολογική έκθεση του νόμου, ρητά αναφέρεται ότι *«αναγνωρίζεται η οικονομική ευπάθεια των εγκύων αυτοαπασχολουμένων, κρίνεται αναγκαίο να τους χορηγηθεί το δικαίωμα επιδόματος μητρότητας, πριν και μετά τον τοκετό, για διάρκεια ίση με τη διάρκεια της άδειας μητρότητας των εργαζομένων που ισχύει σήμερα σε ενωσιακό επίπεδο.»*¹ Θα θέλαμε επίσης να επισημάνουμε ότι, σύμφωνα με την Γνωμοδότηση ΝΣΚ 375/2009 και την ΠΟΛ 1065/12.03.2012, τα επιδόματα μητρότητας δεν έχουν τα εννοιολογικά χαρακτηριστικά του εισοδήματος κι επομένως είναι αφορολόγητα, πράγμα που αποτελεί ένδειξη της διάθεσης της Πολιτείας να ενισχύσει και να στηρίξει με τα επιδόματα αυτά την μητρότητα.

Β) Όσον αφορά στο θέμα της προστασίας του επιδόματος μητρότητας από κατάσχεση, ο ΣτΠ με βάση προηγούμενη παρόμοια αναφορά που είχε δεχθεί, απέστειλε ήδη από το Μάιο του 2018 έγγραφο προς τα συναρμόδια Υπουργεία Οικονομικών, Εσωτερικών-ΓΓΙΦ, και Εργασίας, Κοινωνική Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ζητώντας την προστασία των επιδομάτων μητρότητας εν γένει, ως αναγκαίων για την οικονομική στήριξη των εγκύων και νέων μητέρων, αλλά και των βρεφών. Δυστυχώς μέχρι σήμερα δεν υπήρξε καμία ανταπόκριση. Το εν λόγω έγγραφο σας επισυνάπτεται (συν. 1). Επίσης συμπεριέλαβε το θέμα αυτό στην περιπτωσιολογία της Ειδικής Έκθεσης για τις Κατασχέσεις Τραπεζικών Λογαριασμών που δημοσίευσε πρόσφατα².

Γ) Το Προοίμιο της Οδηγίας 92/85/ΕΟΚ³ του Συμβουλίου της 19ης Οκτωβρίου 1992 σχετικά με την εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων, που ενσωματώθηκε στη χώρα μας με το ΠΔ 176/97, ρητά αναφέρει:

- ότι ο κίνδυνος απόλυσης για λόγους που σχετίζονται με την κατάστασή τους μπορεί να έχει ζημιογόνες επιπτώσεις στη ψυχική και φυσική κατάσταση των εγκύων, λεχώνων ή γαλουχουσών εργαζομένων και ότι πρέπει να προβλεφθεί απαγόρευση απόλυσης

¹ <http://www.opengov.gr/minlab/wp-content/uploads/downloads/2012/10/aitiologiki-ekthesi.pdf> (σελ. 3)

² <https://www.synigoros.gr/?i=state-citizen-relations.el.files.529835>

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A31992L0085>

- ότι τα μέτρα οργάνωσης της εργασίας που αποβλέπουν στην προστασία της υγείας των εγκύων, λεχώνων ή γαλουχουσών εργαζομένων δεν θα έχουν πρόσφορα αποτελέσματα εάν δεν συνοδεύονται από τη διατήρηση δικαιωμάτων σχετιζομένων με τη σύμβαση εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης αμοιβής ή/και του ευεργετήματος κατάλληλου επιδόματος
- ότι, εξάλλου, ούτε οι διατάξεις περί αδείας μητρότητας θα έχουν πρόσφορα αποτελέσματα εάν δεν συνοδεύονται από τη διατήρηση δικαιωμάτων σχετιζομένων με τη σύμβαση εργασίας και τη διατήρηση αμοιβής ή/και το ευεργετήμα κατάλληλου επιδόματος.

Αποτελεί λοιπόν παγιωμένη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης που στηρίζεται από εξίσου παγιωμένη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου⁴, ότι η εργασιακή αβεβαιότητα των γυναικών κατά την περίοδο της κύησης λοχείας και γαλουχίας μπορεί να έχει ζημιογόνες επιπτώσεις την ψυχική και φυσική κατάσταση των ιδίων αλλά και των βρεφών, και για τους λόγους αυτούς πρέπει να προστατεύεται η εργασιακή τους σταθερότητα, ένα μέσο της οποίας είναι η χορήγηση καταλλήλου επιδόματος.

Οι αυτοαπασχολούμενες γυναίκες ειδικότερα, τελευταίες και πολύ πρόσφατα (μετά το 2012) κατέστησαν δικαιούχοι ενός χαμηλού (800 € για διάστημα 4 μηνών απουσίας από την εργασία τους) αλλά πολύ σημαντικού επιδόματος μητρότητας. Η κατάσχεση του επίδοματος αυτού άμα τη κατάθεσή του στο πιστωτικό ίδρυμα, λόγω προϋπαρχουσών οφειλών, αποτελεί σοβαρότατο πλήγμα για την ευάλωτη ψυχοσωματική κατάσταση των γυναικών αυτών, αλλά και των βρεφών που ανατρέφουν.

Αξιότιμη κυρία Υπουργέ,

Όπως πλέον έχει αποδειχθεί από πλήθος ερευνών στη χώρα μας αλλά και στην ΕΕ και παγκοσμίως, οι γυναίκες, και ειδικότερα οι εργαζόμενες μητέρες, έχουν πληγεί στο μέγιστο βαθμό από την οικονομική κρίση, τόσο ως προς την συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας όσο και ως προς την ποιότητα της εργασίας που τους προσφέρεται (αδήλωτη εργασία, εκ περιτροπής απασχόληση, πολύ χαμηλές αμοιβές, εργασιακές παρενοχλήσεις πολλών μορφών κλπ)

Η προστασία των επιδομάτων μητρότητας μισθωτών και αυτοαπασχολούμενων, θα αποτελούσε ένα μήνυμα, ένα βήμα, έστω και μικρό, προς την σωστή κατεύθυνση της στήριξης της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας με ταυτόχρονη στήριξη της δύσκολης για τους καιρούς αυτούς επιλογής της μητρότητας.

⁴ Ενδεικτικά βλέπε παλαιότερες υποθέσεις C-177/88, Dekker, C-179/88 Hertz, C-421/92 Habermann-Beltermann, C-32/93 Webb, C-394/96 Brown, C-109/00, Tele Danmark

Κατόπιν των ανωτέρω, σας παρακαλούμε να ενεργήσετε ώστε να θεσμοθετηθεί η προστασία των επιδομάτων μητρότητας από την κατάσχεση, όπως θεσμοθετήθηκε πρόσφατα με το άρθρο 11 της Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΚΥΑ) με αριθμό Δ12α/Γ.Π.οικ. 68856/2202 (ΦΕΚ 5855/Β/28.12.2018), η προστασία των χρηματικών ποσών που καταβάλλονται ως προνοιακές παροχές σε χρήμα σε άτομα με αναπηρία.

Για κάθε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση θα είμαστε στη διάθεσή σας.

Με εκτίμηση

Ανδρέας Ι. Ποττάκης
Συνήγορος του Πολίτη

Συνημμένα:

1. Το έγγραφο του στο με α.π. 241677/20196/2018

Κοινοποίηση:
